

MKIK turizmus ágazat válságkezelési javaslatai

A turizmus-vendéglátás ágazatot a különösen korán és negatívan érinti a válság. Az ágazatra gyakorolt negatív hatások a turizmus szinte teljes megszűnése miatt meghaladják a 2008-as pénzügyi válság idején tapasztaltakat, ami önmagában is indokolja az állami beavatkozást. Az állami intervencióra emellett azért is szükség van, hogy az ágazatban működő cégek tevékenysége folytatódhasson és megőrizhető legyen az emberi erőforrás és az általuk képviselt szaktudás.

Az elbocsátások nagyságát és azok tovaryűrűző társadalmi hatását mérsékelni képes, állami beavatkozást igénylő javaslatokat két részre osztottuk: a vállalkozásokat segítő intézkedésekre és az ágazati munkavállalókat segítő intézkedésekre.

Az intézkedések rövid távú (azonnal, ill. 2 hónapon belül elindítandó) intézkedések közé tartoznak. Az intézkedések fokozatos kivezetésének ütemezésével pedig középtávon (2020. szeptemberig) lehet ösztönözni a gazdasági tevékenység újraindítását.

A munkáltató vállalkozások megsegítését célzó javaslatok:

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágba tartozó vállalkozások a **munkaerő állomány megtartásával kapcsolatos vállalásoknak megfelelően** részesülhessenek további kedvezményekben. A munkaerő megtartás két fő paramétere:

- **A csökkentett bérek nagysága:** minél nagyobb a csökkentett bér nagysága a garantált bérminimumhoz¹ képest, annál több további kedvezményben részesülhet a vállalkozás.
- **A megtartott munkaerőállomány nagysága:** minél nagyobb a megtartott munkaerő állomány 2019. évi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest, annál több további kedvezményben részesülhet a vállalkozás. Javasoljuk, hogy a minimális kedvezmény szint 40%-os állomány tartásnál induljon.
- **Válság Kiegészítő Bér Alap (VKBA) létrehozása: a Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás - Részalap megnyitásával: Amennyiben** a munkáltató a garantált bérminimum legalább 20%-60%-ának kifizetését vállalja, az állam VKBA-ból kiegészíti a munkavállaló bérét 60%-ra (126 ezer Ft-ra).
- Legyen lehetősége azoknak a **vállalkozásoknak is csatlakozni**, akik február-márciusban elbocsátották az alkalmazottaikat, abban az esetben, **ha visszaveszik alkalmazottaik megfelelő hányadát.**
- **Kérjük a járulék és a KATA kedvezmények kiterjesztését az összes turisztikai ágazatra**, beleértve a szálláshely-szolgáltatást, utazásszervezést és vendéglátást, stb..

Az intézkedés előnyei:

- A megtartott munkavállalónak nem kell a munkanélküliségük esetén járó ellátásokat fizetni.
- A gazdaság és az ágazat újra indulását gyorsítja, ha a végig ott maradó dolgozókat fokozatosan vissza lehet állítani teljes munkaidőssé. Amennyiben egy cég elbocsátja a dolgozóit, akkor a gazdaság újra indulása esetén jelentős problémát és idővesztést jelent míg ismét megtalálják a megfelelő munkaerőt.
- A vállalkozás kiválaszhatja a teherviselési képességéhez illeszkedő támogatási formát.

¹ 2020: 210 600 Ft/hó

- A további kedvezmények kapcsolása ösztönzi a nagyobb munkaadói vállalatokat.

Az intézkedést azért javasolt a **lehető leggyorsabban bevezetni**, mert a munkavállalók tovább foglalkoztatásának a költségei minden nappal növelik elbocsátásuk esélyeit. Továbbá a turizmusban a legutolsó időszakban keletkezett és keletkező adóhátralékok egy része mögött is egy olyan munkáltatói logika áll, ami az értékes munkavállalók megélhetésének biztosítását az adófizetés elé helyezi.

Munkahely megtartást ösztönző kedvezmények

- **Az iparüzési adó és az építményadó csökkentése** a turisztikai ágazat vállalkozásai részére
- **A közüzemi fizetési kötelezettségek csökkentése vagy felfüggesztése.** a munkáltatók részére a világjárvány okozta vészhelyzet fennállásának teljes időtartamára. A válság helyzet alatt ki nem fizetett díj(rész) a válságot követően, részletfizetéssel kerül rendezésre.
- **A bérleti szerződések, megállapodások befagyasztása.** A bérleti szerződésekben foglalt bérleti díj legalább 30%-ának kifizetése esetén szerződésbontás, fizetési kötelezettség elmaradása okán ne legyen alkalmazható az iparág működésének visszaállásáig.
- Vállalkozási hitelek esetén a vállalkozások likviditási helyzetének javítása érdekében a **hiteltörlesztés mérséklése**, ahol az intézkedések a) a törlesztés teljes befagyasztásától kezdve, b) az 1 éves tőketörlesztési moratórium bevezetésén át, c) a teljes fizetési kötelezettség 30%-os teljesítése esetén, a hitel kedvezményes kamatozású automatikus átütemezéséig terjedhetnek.
- Az átmenetileg fizetéképtelenség közelébe került vállalkozók részére javasoljuk **állami hitelek bevezetését**.
- A **csődöt jelentett vállalkozás** ne legyen kötelezhető fizetésre a válság lezárultáig, amennyiben a csődeljárás részeként vállalja, hogy a válság után folytatni kívánja gazdasági tevékenységét.

Nem munkahely megtartáshoz kötött kedvezmények

- Júniustól **maradjon 15% vagy csökkenjen a szervízdíj adóvonzata**, a válsághelyzet időtartamára.
- **2021 végéig ne kelljen turisztikai hozzájárulási adót fizetni.**
- Legyen 2021 végéig **adómentes a SZÉP kártya feltöltése.**
- **A SZÉP-kártyán lévő összegek felhasználhatóságának meghosszabbítása.** Itt fontos az is, hogy a SZÉP-kártya kibocsátó bankja ne vonhassa le a törvényben engedélyezett havi maximum 3% költséget, amivel munkavállaló elveszítené a SZÉP-kártya egyenlegének akár 36%-át is a meghosszabbítás ideje alatt.
- Hangsúlyozottan **önkéntesen jelentkezés alapján a szálláshelyek átmeneti átalakítása karantén vagy egészségügyi ellátás biztosítására alkalmas szálláshellyé**, kompenzáció biztosítása mellett. A személyzet felkészítését célszerű egészségügyi (katasztrófa védelem) szakemberek bevonásával biztosítani.

A javasolt intézkedések egy része az ágazat önfoglalkoztató vállalkozóira is kiterjeszhető, ill. mérlegelés függvényében az egész ágazatra kiterjeszhető.

Az ágazati munkavállalók megsegítését célzó javaslatok:

A munkavállalók munkahelyének megőrzése érdekében:

- **A munkaerő-állomány megtartása és minimális bér biztosítása:** a munkáltató vállalkozások támogatásánál szereplő javaslatnak kiemelt célja a munkavállalók munkahelyének megőrzése és a garantált bérminimum 60%-nak megfelelő (kb. 126 ezer Ft/hó) bér/jövedelem biztosítása. (Munkavállalói érdek, hogy a csökkentett bérhez csökkentett munkaidő párosuljon.)

Az elbocsátott munkavállalók támogatása:

- **Azonnali pénzügyi alap létrehozása,** mely pályázati úton, és azonnali hatállyal megélhetési támogatást biztosít lakbér, közüzemi díjak és hitelek (akár részleges) fedezéséhez. Ez akár történhet hosszú lejáratú speciális hitel formájában is. A támogatásokat mértékét úgy kell meghatározni, hogy ez ne ösztönözzön a csökkentett munkabér visszautasítására.
- **A kilakoltatási moratórium azonnali bevezetése** az utolsó hónapban, vagy a válság hatására a jövőben a munkahelyüket elvesztők részére, a válsághelyzet teljes időtartamára.
- **SZÉP-kártya összeg felhasználhatóságának bővítése,** például élelmiszerboltban való fizetésre vagy adófizetésre (gépjármű-, ingatlanadó) is használható lenne, ezzel segítve a munkanélkülivé vált állampolgárokat

Az elbocsátott vagy a válság hatására jelentős bércsökkenést (pl. 40% feletti bércsökkenés és 200 eFt/hó alá csökkenő bér esetén) elszenvedő munkavállalók támogatása:

- **A közüzemi fizetési kötelezettségek felfüggesztése vagy átütemezése** a munkavállalói oldalon a válsághelyzet időtartamára.

További SZÉP-kártya javaslat(ok):

- **A SZÉP-kártya különböző szolgáltatás „zsebei” közötti szabad átcsoportosítás** lehetővé tétele, pl. szabadidő zseb használata a vendéglátás szolgáltatásokra.

A fenti javaslatok összeállításában részt vettek:

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége

Turisztikai és Vendéglátó Munkaadók Országos Szövetsége

Magyar Utazási Irodák Szövetsége

Magyarországi Rendezvényszervezők Szövetsége

Falusi és Agroturizmus Országos Szövetsége

Turisztikai Tanácsadók Szövetsége

Pannon Gasztronómiai Akadémia